

VOORWOORD

Loop jij ooit in jezelf te praten? Ik doe niets anders. Of liever: wij doen niets anders, want zo klinkt het in mijn hoofd. Zoals wanneer ik kaartlees: We slaan nu rechtsaf, de Vicolo del Leopardò in, langs het cafeetje met de mozaïektegels, en dan weten we vast weer waar we zijn. Het is een oude hebbelijkheid: Nu kijken we de lerares recht in haar ogen en zeggen we dat het niet eerlijk is. Mijn competente ik is aan het woord en spreekt mijn ontdane ik aan. We gaan nu naar mijn telefoon en met één hand bellen we de hulpdiensten, terwijl we het kind in de andere hand houden.

Voor het eerst sinds ik me kan herinneren is mijn competente ik nergens te vinden – nog iemand die ik kwijt ben. De afgelopen maanden heb ik mijn zoon, mijn partner en mijn huis verloren. Iedere ochtend word ik wakker en ben ik een paar tellen gedesoriënteerd, verbaasd om het verdriet dat ik mijn lijf in voel trekken, totdat ik bedenk hoe mijn leven er tegenwoordig uitziet. Op de raarste momenten word ik getroffen door emoties en moet me dan vastklampen aan het aanrecht, een handgreep in de metro of het lichaam van een vriend om niet om te vallen. Dat is niet figuurlijk bedoeld. Mijn verdriet weegt zo zwaar dat ik me er vaak door verpletterd voel.

Het is ook allemaal zo dramatisch. Ben ik in een Italiaanse opera verzeild geraakt? In een Griekse tragedie? Of gewoon in een onverwacht lugubere sitcom? Een paar weken geleden kwamen mijn burens langs op Shelter Island om de baby te zien. Hij is dood, moest ik hun vertellen. Het speet me voor hen, want wat moesten ze daar nog op zeggen? Ze zeiden: Wat ontzettend naar voor je. Ze zeiden: Het wordt gauw weer lente, dan kun je weer in je mooie tuin werken. Helaas, was mijn antwoord. We moeten het huis verkopen, ik ben hier om alles in dozen te doen. (Ja, ik had ook met ze te doen.) Ze vielen stil terwijl ze een veilig onderwerp zochten en vroegen toen naar mijn partner. Ik had het hart niet om het hun te vertellen.

Toevallig was ik die dag nog bozer dan anders op degene met wie ik tien jaar had samengewoond, die het contact-sleuteltje voor mij aan de onderkant van onze Jeep zou hebben vastgeplakt, bij het voorwiel aan de chauffeurskant. De auto stond in Greenport, New York, aan de overkant van Peconic Bay gezien vanuit ons huis, op het parkeerterrein waar we hem altijd lieten staan wanneer we weggingen, omdat de bus daar stopt. Ik kon vanuit de stad met vrienden meerijden in de stromende regen, maar geen van ons kon die sleutel vinden. Daar lag ik dan, op mijn rug terwijl mijn benen natregenden, met de geur van regen op het asfalt om me heen, starend naar de onderbuik van de Jeep op zoek naar iets wat er niet was.

Tot voor kort leefde ik in een wereld waarin je verloren dingen altijd gewoon kon vervangen. Maar het is me inmiddels meer dan duidelijk dat alles waarvan je denkt dat je er recht op hebt zó weg kan zijn, en dat je daar helemaal niets tegen kunt doen. De toekomst die ik jarenlang zorgvuldig had vormgegeven was in rook opgegaan, en daar-

mee ook mijn ideeën over het leven dat me in mijn ogen toekwam.

Als klein meisje al moest ik regelmatig horen dat ik te fel was, te dwingend, te heftig. Ik dacht dat ik mijn kracht, mijn gretigheid en liefde in een leven had ingepast dat de intensiteit ervan binnen de perken hield. Maar dat leven is ontploft.

1

Mijn lievelingsspelletje als kind was ‘mummie en ontdekkingsreiziger’. Daarbij speelden mijn vader en ik om en om een van de rollen: de een moest heel stil liggen met zijn ogen dicht en zijn armen gekruist voor zijn borst, en dan moest de ander mopperen: ‘Ik loop nu al jaren die piramiden af te zoeken, wanneer ga ik dat graf van Toetanchamon eindelijk vinden?’ (We schrijven eind jaren zeventig, toen Toet in het Met te zien was, en wij er vanuit onze buitenwijk regelmatig heen gingen.) Op het hoogtepunt van het spelletje struikelt de ontdekkingsreiziger over de gebalsemde farao en, hou je vast, doet de mummie zijn ogen open en komt tot leven. Dan moet de ontdekkingsreiziger schrikken en zeggen: ‘Wat krijgen we nou?’ Waarop de mummie antwoordt: ‘Jou.’

Ik was niet dol op vadertje en moedertje spelen. Ik speelde liever fantasiespelletjes waarbij ik avonturen beleefde met piraten en ridders. Bovendien was ik bazig, ongeduldig, een spraakwaterval en als enig kind vaak verbaasd over de mores van leeftijdgenootjes. Ik was als klein meisje dus niet populair. Ik speelde Robinson Crusoë in een houten miniatuurfort uit een bouw pakket dat mijn ouders in de achtertuin in elkaar hadden gezet, waar ik eikels en sprietjes wilde ui sorteerde die ik had verzameld bij wij-

ze van proviand. In het fort voelde ik me niet buitengesloten of slecht op mijn gemak; ik was onafhankelijk, dapper en wist dankzij mijn vernuft te overleven wanneer ik verdwaald was.

De andere natuurlijke biotoop voor een kind dat van woorden en avonturen houdt wordt gevormd door boeken, en ik was innig tevreden wanneer mijn ouders me *Moby-Dick*, *Pippi Langkous* of *De Hobbit* voorlasen. Ik besloot al snel dat ik zou gaan schrijven als ik groot was. Dat vond ik een beroep dat paste bij de vrouw die ik wilde worden: een-tje die vrij is om te doen wat ze maar wil. In groep vijf begon ik een dagboek en uit solidariteit met Anne Frank gaf ik het een naam, verpersoonlijkte het en bombardeerde het tot mijn vertrouwing. ‘Nu ben ik bij het punt beland waar het hele dagboekidee om begonnen is: Ik heb geen vriendin,’ schreef Frank aan Kitty, haar dagboek. Schrijven is communiceren met een onbekende boezemvriend die er altijd voor je is, zoals een gelovige zich tot God kan wenden. Alleen op mijn notitieblok met lijntjespapier kon ik alles kwijt, wanneer ik maar wou. Tot op de dag van vandaag voel ik me ook in de meest markante buitenlanden getroost en uit mijn eenzaamheid verlost als ik een pen en een notitieblok heb.

Als journalist heb ik me bijna twintig jaar lang zo vaak mogelijk in onbekende omstandigheden begeven. Er is niets waar ik zo blij van word als ergens naartoe reizen waar ik niemand ken, en waar alles nieuw en verrassend is, en er dan over schrijven. Alsof je een nieuwe minnares hebt: zelfs de minder leuke kanten bezitten die knisperfrisse fascinatie van het onbekende.

Mijn eerste gepubliceerde stuk ging over een heel andere wereld op een uur rijden van mijn flatje. Ik was tweeëntwin-

tig en woonde op de vijfde verdieping zonder lift in de East Village, met een kamergenote en kakkerlakken, en werkte als redactieassistent bij *New York Magazine*. Mijn vriendin Mayita liep stage op de fotoredactie en wist van een nachtclub speciaal voor vrouwen met overgewicht in Queens. We hadden het erover tijdens de lunchpauze, terwijl we Midtown Manhattan doorkruisten met onze plastic bakjes vol slappe sla en er enorm tegen opzagen om terug naar kantoor te gaan.

Een onmisbare medewerker was ik trouwens niet. Wat ik deed was de artikelen die de schrijvende journalisten doorfaxten overtuiken in het computersysteem; in 1996 werd e-mail nog steeds beschouwd als een curieus fenomeen dat nog kon overwaaien. Daarnaast moest ik de kruiswoordpuzzel invullen door heen en weer kijkend tussen het vel papier dat van de puzzelmaker kwam en mijn computerscherm te proberen te onthouden of het nu zwart, zwart, wit, zwart, of zwart, wit, zwart, zwart moest zijn. Op kantoor verkeerde ik in een permanente staat van verbitterde eigendunk. Hoe hadden ze mij voor de werkster kunnen houden? Mayita was al even geschokt door de snoekduik die haar status had genomen: in haar laatste jaar op Wesleyan, maar een paar maanden eerder, was ze nog de volgende Sally Mann geweest. Nu stond ze de hele dag negatieven te alfabetiseren. (Toen we een afgezwakte versie van onze verontwaardiging kenbaar maakten aan onze oudere, wijzere kennissen bevatte hun reactie onveranderlijk de uitdrukking ‘leergeld betalen’. Dat vonden wij geen fijne uitdrukking.)

We besloten niet te wachten tot iemand op kantoor ons toestemming zou geven om te gaan doen wat we echt wilden. We namen de metro wel een miljoen haltes Queens in,

naar een spelonkachtige kroeg in Rego Park, waar vrouwen van meer dan honderd kilo kwamen dansen en flirten met hun bewonderaars en Miss Lingerie-verkiezingen hielden om vier uur 's ochtends. Het was er aardedonker. Het rook er zweterig en bedompt, en de drankjes waren zo sterk dat de damp er af sloeg. Maar de vrouwen waren magnifiek, als reusachtige vogels: wuivende nepwimpers, strakke jurken in pauwblauwe en kanariegele glimstof, in het gedempte licht dat weerkaatst werd in hun lovertjes. Mayita en ik vielen op. We waren nietige wezentjes in spijkerbroek en saae trui, grijze duifjes. Het was eng maar fascinerend: wat we erover gaan schrijven is veel belangrijker dan jouw angst of vernedering, zei mijn competente ik. En dus stapte ik op volslagen onbekenden af met mijn notitieblokje en vroeg of ze hun verhaal aan me kwijt wilden.

En dat wilden ze zowaar. Ze vertelden hoe het was om een klein dik meisje te zijn, of dat ze pas dik waren geworden toen ze kinderen kregen. Ze zeiden dat ze het zat waren zich steeds te schamen en zich te verontschuldigen voor de ruimte die ze innamen, en waren (in ieder geval zo nu en dan) gaan vinden dat mooi dik niet lelijk is. Ze hadden vurige bewonderaars, maar het bleef lastig, omdat ze nooit zeker wisten of hun verkering als *chubby chaser* van hén hield of van hun vet. Van hun vet! Het verbaasde me nog steeds, om vijf uur 's ochtends op weg naar huis van de metro terwijl het langzaam lichter werd.

Manhattan eind jaren negentig was glamoureuus, hebzuchtig, spijkerhard. De slanke vrouwen op Madison Avenue of op tv, met hun gesteelde haar, tiktakkend op hun hoge hakken, omklemden handtasjes van duizend dollar bedekt met in elkaar grijpende G's. De restaurants waar mensen een reservering probeerden te bemachtigen waren

strak ingericht en exorbitant duur. Niemand was bezig met 'lokaal', niemand zat te wachten op sloop- of steigerhout. Het was de ontstaanstijd van de internetcultuur en mensen van mijn leeftijd verdienden enorme sommen met dot-combedrijfjes, met van alles en nog wat. Een vriendin op het werk verkocht de rechten op het eerste grote artikel dat ze bij het tijdschrift publiceerde aan een producer voor een half miljoen dollar, op haar vijfentwintigste. (Het ging over rijke jonge pr-agenten die de nachtelijke hiërarchie van de stad bepaalden door middel van gastenlijsten en goodiebags. 'We hebben net zoveel macht als oudere mannen in pak,' zei er eentje. 'En binnen afzienbare tijd nog meer.')

Er was geen onderstroom van angst en weinig weerstand tegen de heersende cultuur van eigenbelang van die tijd. Mijn generatie had nooit een echte oorlog meegemaakt die jaren duurde. Niemand was bezig met terrorisme. Zelfs klimaatverandering leek nog iets wat probleemloos tot in de verre toekomst kon worden genegeerd; misschien dat het meeviel als we onze drankblikjes recycleden. Er heerste een ongebreideld consumptie-ethos in New York, dat door het tijdschrift waar ik voor werkte zowel werd bespot als aangemoedigd. Zelf vond ik het beurtelings aanlokkelijk en vervreemdend.

Om dan een onderwereld te ontdekken met vrouwen die met opzet niet meededen aan dat gladde cultuurtje, wier lichamen onmiskenbare monumenten van verzet waren: dat was spannend. Terwijl ik mijn stuk schreef (wat veel lastiger bleek dan ik dacht), kreeg ik het gevoel dat ik een exotisch universum met een geheel eigen esthetiek en mores schetste, maar meer nog dat ik over onconventionele vrouwenlevens schreef. Wat betekent het om vrouw te zijn? Wat zijn de regels? Wat zijn je opties en obstakels? Ik

beseftte dat ik verhalen wilde vertellen die een antwoord boden op die vragen, of ze op zijn minst stelden.

Het duizelde me toen een redacteur van het tijdschrift zei dat ze mijn artikel en Mayita's foto's zouden opnemen en ons ervoor gingen betalen. (Ze zetten er de beste kop boven die ik tot op heden heb gehad: 'Women's Lib.' – van Women's Lib, de vrouwenbeweging, en de gewichtseenheid Lb.) Het geld dat ik voor het artikel kreeg was speciaal geld, tovergeld: een beloning voor iets wat op zich al een beloning was. Tweeduizend dollar was bovendien meer dan ik per maand verdiende. Meestal was het schrapen om de metro en de huur van mijn gore, deprimerende flat te betalen. Nadat ik betaald had gekregen voor mijn stuk ging ik tussen de middag nog wekenlang naar de chique salade-bar. Ik schepte achteloos bietjes met bloedsinaasappel-partjes op en stapelde er vol overgave plakjes biefstuk naast.

Schrijven kon alle problemen oplossen: financiële, emotionele en intellectuele. Toen ik eenzaam was als kind bood het me gezelschap. Het was de aanleiding om ergens heen te gaan waar ik anders nooit zou zijn beland. Het kwam tegemoet aan de oekaze die mijn moeder door de jaren heen meermaals had uitgevaardigd: 'Je moet je eigen brood verdienen; zorg dat je nooit afhankelijk bent van een man.' En het gaf me een goed gevoel een bestaansreden te hebben. 'Het is hoogst merkwaardig dat mensen je een auto-mobiel schenken als je hun een verhaal vertelt,' zei Virginia Woolf in 1931 tijdens een lezing voor de National Society for Women's Service, een vereniging van werkende vrouwen. 'Het is des te merkwaardiger omdat niets ter wereld zo heerlijk is als verhalen vertellen.'

Ik was vast in dienst als schrijvende journalist toen ik op mijn achtentwintigste verliefd werd. Een paar jaar later trouwde ik; dat deed iedereen. Toen we de dertig naderden gingen mijn vriendinnen en ik allemaal trouwen: eerst een-tje, daarna nog een, en ten slotte moesten we er allemaal aan geloven, als ontploffende maiskorrels in een hete pan. Er volgden een paar rustige jaren, maar daarna begonnen de zwangerschappen. Ik werd er onzeker van.

Ik was bang dat moeder worden erop neerkwam dat je je hoofdrol in je eigen leven vrijwillig opgaf. Al je vragen waren beantwoord, je verloor je vrijheid, je pad lag uitgestippeld en in graniet gehouwen voor je. Toch bleef het knagen. Ontdekkingsreiziger worden zat er niet meer in met een kind, maar tegelijk leek een kind krijgen me in veel opzichten de reis van je leven. Soms luisterde ik op de lange vluchten die ik voor mijn stukken nam naar 'Beginning of a Great Adventure', een liedje van Lou Reed over aanstaand ouderschap: 'A little me or he or she to fill up with my dreams', zingt hij. 'A way of saying life is not a loss'. Naarmate er meer van mijn vriendinnen de reis van jonge vrouw naar moeder ondernamen kon ik er moeilijker omheen dat ik op het appel ontbrak.

Sommigen waren verontwaardigd toen voortplanting geen simpele taak bleek. 'Wil je wel geloven dat ik nou nog steeds niet zwanger ben?' vroegen ze dan, verbitterd en radeloos omdat hun seksleven aan elkaar hing van grimmige vastberadenheid en ze achtereenvolgens inseminatie, ivf, hormoonbehandelingen en vernedering moesten ondergaan. 'Ik ben nu al een/twee/vijf jaar aan het proberen. Ik heb inmiddels zesduizend/achtduizend/veertigduizend dollar aan dokters uitgegeven.'

Ik luisterde. Ik zei iets dat troostend bedoeld was. Maar